

Årsga Elektronikhistoriska Förening
www.aef.se

5445

FlygvapenNytt

1981

Nummer 5

Sid 4-11

FlygvapenNytt

Inför 20 - årsjubileet; sid 14-23:

FVRF

FLYGVAPENFÖRENINGARNAS
RIKSFÖRBUND

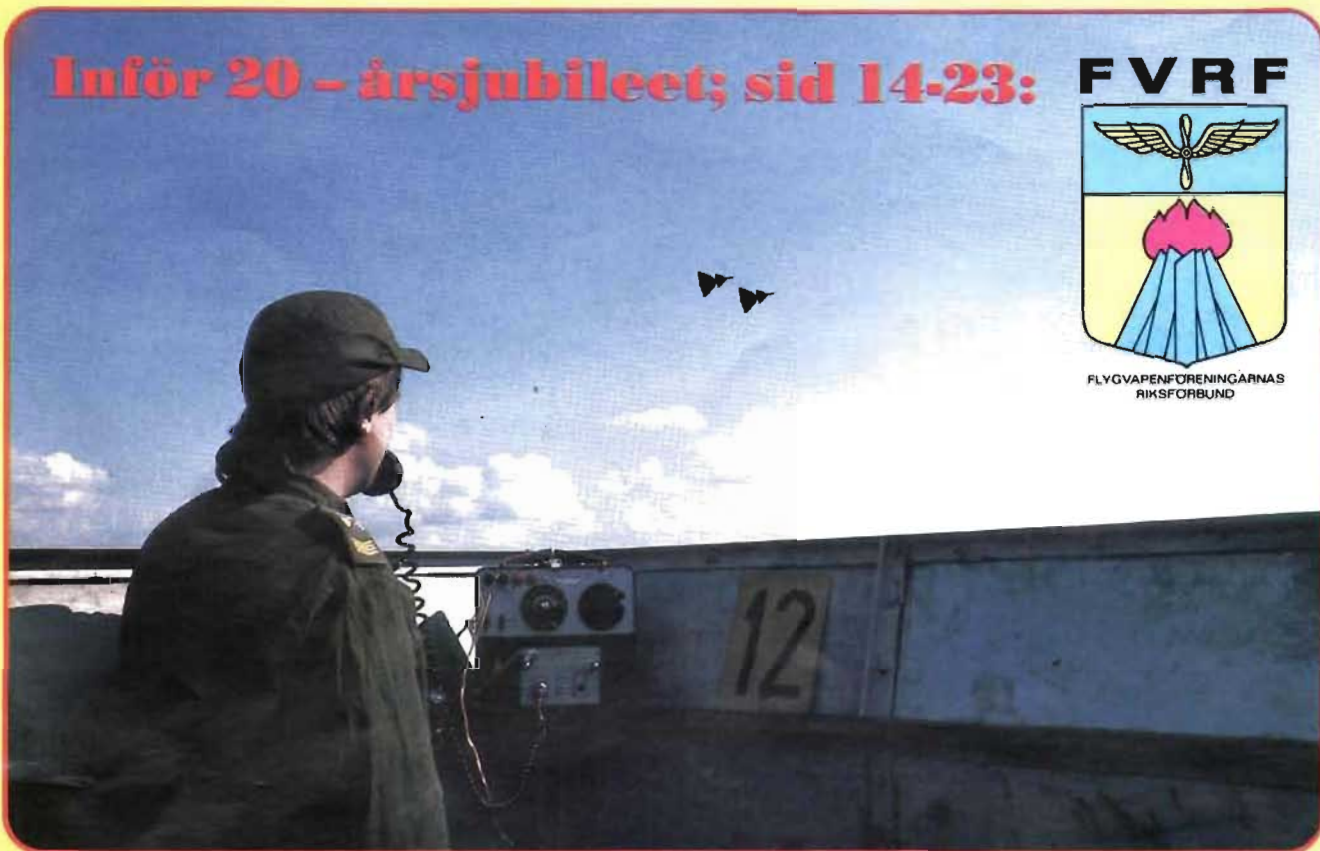

Foto: Kjell Sjögren

inehåll

Ansvarig utgivare: **EVERT BÅGE**
Redaktionschef: **ULF BJÖRKMAN**
Redaktör: **JAHN CHARLEVILLE**
Prenumeration: **GUNNEL WIRENIUS**

BIDRAG från läsekretsen välkomnas. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera allt material. – Endast "Ledaren" ger uttryck för CFV:s åsikter. För signerade artiklar svarar resp författare, för redigering och layout redaktören. ÅTERGIVANDE av textinnehållet medges – källan önskas tydligt angiven.

ADRESS: **TELEFON:**
FLYGVapenNYTT 08/22 15 60
Flygstaben/Info-avd, Box 80004, ankn 2213
104 50 Stockholm el. 2301

LJUNGBERGS BOKTRYCKERI, KLIPPAN
1981

Nr	Manusstopp	Ungefärlig utgivningstid
1/82	25/1	April
2	15/3	Juni

Prenumerationspris: 15 kr/år
Postgironummer 31 69 97-6
Kassa 601:4, Flygstaben

LEDARE: Inför försvarspropositionen	3
BAS 90 – ännu en svensk profil	4-11
Effektiv ledning av flygstridskrafter	12-13
Flygvapenföreningarnas riksförbund 20 år	14-23

Kaptenen FERDINAND CORNELIUS – välkänd nestor i flygvapenkretsar har fyllt 85 år. På högtidsdagen utkom hans bok "Vilse i vitt" – flygarminnen. En man och hans gärning – en kärleksfull skildring av flygarlivet, dess mödor och besvärigheter men också dess glädjeämnen.

Generalsekreteraren i Svenska Röda Korset, Anders Wikman, hyllar i förordet författaren för hans pionjärsatser som ambulansflygare. Ett flyghistoriskt dokument för varje flygintresserad. – Boken beställes genom BM-förlaget, Box 306, 595 00 BJÖLBY. Tfn: 0142/10 418. Pris: 59,- kr Inkl moms + 10,- kr i porto och postförskott. ■

Inför försvarspropositionen:

1984
1983
1982

Ömsom vin, ömsom vatten

Försvarskommittén ("FK 78") har nu framlagt sitt slutbetänkande. Därmed har den sista fasen inletts i den process som förhoppningsvis skall leda till ett försvarsbeslut våren -82.

De politiska partierna har kunnat ena sig kring de grundläggande dragen av vår försvarspolitik. Detta är positivt. Någon enighet om ekonomin finns emellertid inte. I trycket av det statsfinansiella läget har "regeringsförslaget" hamnat obetydligt över den i ÖB 82-87 lägsta nivån, d v s 400 milj kr under den årskvot som var regeringens eget huvudalternativ för planeringen. Vid denna nivå blir det tveksamt om försvaret med tillräcklig effekt kan lösa sina uppgifter.

●● För Flygvapnet är det positivt att svensk JAS av flertalet partier i "FK 78" har fått klarsignal. Negativt är emellertid att den nionde JaktViggen-divisionen inte har fått plats. Detta rimmar illa med de skrivningar i betänkandet som understryker behovet av ett starkt luftförsvar.

Starkt luftförsvar är en grundförutsättning för operativ och taktisk handlingsfrihet nu och i framtiden! De i och för sig välmotiverade förstärkningarna av det civila försvaret och sjöförsvaret borde inte få ske på luftförsvarets bekostnad. I arbetet med försvarspropositionen och i riksdagsarbetet måste detta vara en viktig utgångspunkt.

● Det borde alltså finnas utrymme för en bredare politisk uppslutning på en sådan ekonomisk nivå att Flygvapnet kan planera för en säker flygplanomsättning med svensk JAS samtidigt som jaktflyget med bas- och strilsystem kan behållas på tillräckligt hög nivå i när-tid. ■

☆☆ *Flygvapnets bassystem står nu inför omfattande förändringar. Under det samlande begreppet Flygbas-system 90 genomförs successivt en ny organisation samtidigt som utbyggnad och materielanskaffning påbörjas. Major BO HOFVANDER (MHS, tidigare handläggare av basfrågor vid Flygstaben) beskriver här den nya inriktningen.* ☆☆☆

... ytterligare en svensk profil

Nuvarande bassystem. — Flygvapnets bassystem består av två huvudkomponenter: Flygbaserna och basförbanden. — 1) Flygbasernas placering och spridning är sådan att flygoperationer kan genomföras i alla delar av landet. Deras

antal medger kraftsamling av flygoperationerna i vissa riktningar om så skulle bli nödvändigt. Utrustningen av baserna tillåter utnyttjande året runt även under svåra väderbetingelser. — 2) Basförbandens grundenhet är basbataljonen. Dess huvuduppgift är be-

ljäning av flygförband samt flygbasförsvar.

Bassystemets uthållighet tillgodoses genom ett relativt stort antal baser och basbataljoner med ett gott skydd mot bekämpning med i första hand konventionella vapen. Skyddet åstad-

Ovan +nedan: "AttackViggen", som i ofred opererar från vanliga länsvägar, taxar in för ny klargöring på krigsbas ... vilken snabbt skyddskamoufleras.

koms huvudsakligast genom spridning av personal och materiel samt genom fortifikatoriska anläggningar. Banreparationsresurser möjliggör reparation av anfallna baser.

Studier av flygbassystemets framtida utformning.

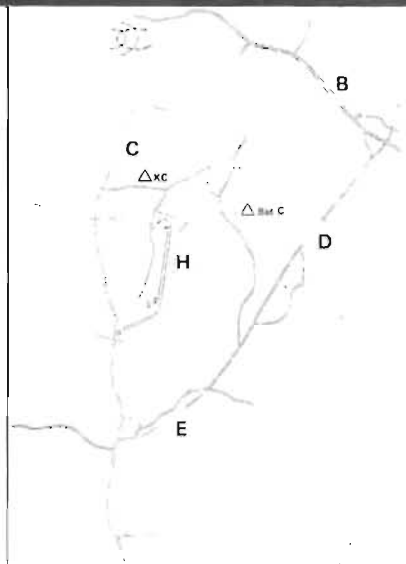
– Nuvarande bassystem är utformat mot bakgrund av det hot en tänkt angripare utgjorde på 50- och 60-talet. I takt med bl a den tekniska utvecklingen har hotet sedan dess förändrats utan att bassystemet genomgått större förändringar. Detta konstaterades bl a i 1967 års luftförsvaret (LFU 67), som 1971 följdes av ÖB:s direktiv rörande studier av flygbassystemets framtida utformning. I de därpå följande studierna föreslogs den handlingslinje som 1978 fastslogs i CFV:s ställningstagande i denna fråga. Det nya bassystemet fick arbetsnamnet Flygbassystem 90, "Bas 90", med tanke på inriktningen i tiden.

Bas 90:s grundtanke är att bassystemet – och därmed också de flygande förband som är kunder i bassystemet – skall ges en bättre och till 90-talets hotbild anpassad uthållighet. Detta skall ske genom en avsevärd utökning av antalet start- och landningsmöjligheter samtidigt som skyddet för personal och materiel förbättras. Skyddet åstadkoms främst genom ökad spridning av personal och materiel såväl inom som mellan baser. Banreparations- och ammunitionsröjningsresurserna skall samtidigt förbättras.

Grunden för "Bas 90" utgörs av arvet i form av nuvarande bassystem. Detta arv skall i största möjliga utsträckning tas till vara och leva vidare som integrerade delar i "Bas 90". Trots detta kommer många områden att bli föremål för förändringar och förbättringar. Några av dessa berörs nedan.

Fortifikatorisk utbyggnad.

– Den fortifikatoriska utbyggnaden av flygbaserna blir omfattande och berör ett stort antal baser. Genom att i möjligaste mån utnyttja omgivande vägnät och vissa andra civila resurser hålls kostnaderna nere samtidigt som miljöaspekter m m kan beaktas. Utbyggnaden innefattar flera objekt.

De klargörings- och uppställningsområden som i dag finns ersätts med över hela basen spridda platser för flygplan. Avståndet mellan uppställda flygplan skall vara så stort att angrepp med moderna, flygplanburna vapen kräver en för angriparen oacceptabel stor insats om våra flygplan skall slås ut. Det är troligt att angriparen i ett sådant läge i stället väljer att slå ut bassystemet. För att möta detta byggs fler start- och landningsmöjligheter inom varje bas. I kombination med förbättrade banreparationsresurser skall detta försvåra för en angripare att förhindra vårt flyg att verka från baserna. De nya rullbanor som byggs är avsedda för flygplan 37 och dess efterföljare JAS.

Utöver de rullbanor som byggs inom flygbaserna byggs på vissa större vägar friliggande start- och landningsmöjligheter med tillhörande uppställningsplatser för flygplan. Dessa anläggningar har fått arbetsnamnet "vägbas 90." I bassystemet kommer dessutom att ingå ett antal civila mindre flygfält med sådana banlängder att de kan utnyttjas av flygplan 37.

● Genom basernas grund i arvet och genom utnyttjandet av kringliggande vägsystem, blir basernas utformning individuell i förhållande till dagens relativt likformade baser. Vid vissa baser där vägnätet är glest och av dålig kvalitet kan det bli problem att åstadkomma erforderlig spridning av flygplan genom tillräckligt antal flygplanplatser. I gynnsamma fall kan vid sådana baser byggas fortifikatoriskt skydd som compensation. Detta fortifikatoriska skydd, kallat *krigsbergstunnel*, utgörs av en berganläggning avsedd för skydd av uppställda flygplan.

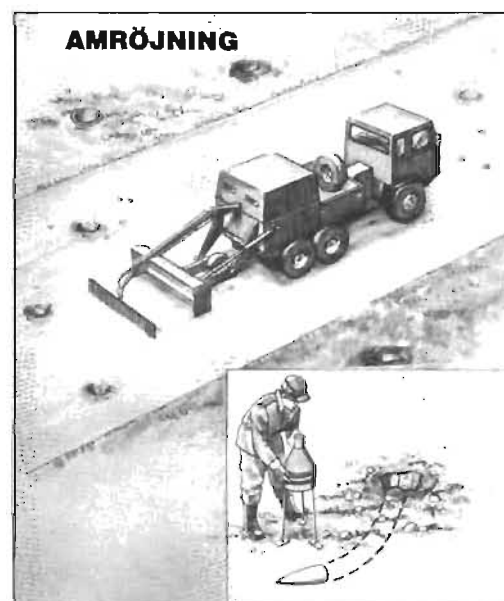
Stora krav kommer att ställas på basbataljonschefens ledning av verksamheten inom en bas av här beskrivet slag. För detta ändamål byggs vid varje större bas en ledningscentral, kallad *bascentral*. I denna fortifikatoriska anläggning kommer även en viss del av divisionens förberedelser i samband med företag att ske.

Ammunitionsröjning och banreparationer.

– Anfall mot våra flygbaser kommer i framtiden i stor utsträckning att ske med yttäckande vapen för bekämpning av personal och materiel. För anfall mot bassystem och andra hårdgjorda mål kommer vapen med minverkan att användas. Genom att förse vissa av vapnen med fördröjd utlösning eller annan typ av försåt, skapas stor osäkerhet även efter anfall mot en bas. Utan en till hotet dimensionerad ammunitionsröjningsorganisation kan verksamheten lamslås under lång tid.

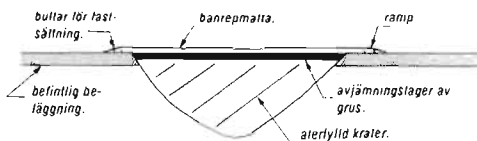
Till Bas 90:s organisation anskaffas utrustning för röjning av såväl större som mindre oexploderade ammunitionseffekter, *oxa*. Större oxa, t ex minbomber, har hittills röjts med stor arbetsinsats och under stor tidsspillan. Med anskaffning av sk ammunitionsröjningsladdning ökas tempot i röjningen avsevärt. Laddningen verkar med riktad sprängverkan (RSV) och oskadliggör ammunitionseffekter utan att friläggning behöver ske. "Oxa:n" lokaliseras med en metalldetektor, kallad *am-röjsökare*.

Mindre oxa, t ex stridsdelar från yttäckande vapen, kan förekomma i stor

mängd och i många varianter. Röjning av dessa måste ske på stor bredd och i högt tempo om verksamheten inte onödigtvis skall påverkas. Viktigast är att basens hårdgjorda ytor röjs så att banreparationer och därefter flygverksamhet kan påbörjas. För denna typ av röjning anskaffas s k *am-röjfordon*. Vid röjning manövreras fordonet från en pansrad hytt. Röjning utförs med hjälp av ett antal hydrauliskt manövrerade utrustningar som på olika sätt påverkar ammunitionseffekten. Med hjälp av skovelblad kan oxan eller delar av denna slutligen föras åt sidan till tex sprängbrunnar.

• Skiss av banrep-matta.

Efter genomförd am-röjning återstår reparation av uppkomna skador. Även här är snabbheten av stor betydelse. Genom att använda aluminiummattor, kallasfalt och andra typer av snabbt utlagd ytäckning åstadkoms tidigt provisoriska start- och landningsmöjligheter. Dessa kan senare (när läget tillåter) förses med slutlig ytbeläggning.

Maskering

och skenmål. – Även framtida vapen kommer i många fall att kräva ögonkontakt med målet före avfyring. Den tidigare beskrivna spridningen är härvid i sig försvårande för angriparen. Genom att antalet platser för flygplan är stort kan dessutom alternativ uppställning tillämpas, vilket i kombination med flygplanattrapper, s k *skenmål*, ökar skyddet ytterligare. Modern maskering i form av mönstermåling, nedtoning av ljusa ytor, maskeringsnät och -dukar gör såväl flygplan som personal och materiel svårupptäckta vid anfall både från luften och på marken. Spaning och målinmätning med tex IR-sensorer försvåras genom användande av värmestrålande skenmål av olika slag.

Klargöring. – En av de delar inom bassystemet som har avgörande betydelse för flygförbandens möjligheter att verka är klargöringsorganisationen. Genom en hård prioritering har klargö-

ringsförbanden fr o m 81-07-01 fått ny organisation och tillförs nu i snabb takt ny materiel. Organisation, utrustning och verksamhet beskrivs närmare i separat artikel som börjar på sid 7.

Markförsvär. – "Bas 90" är i första hand utformat mot bakgrund av det hot angriparens flygstridskrafter utgör. Genom den stora spridningen över ytan blir systemet relativt svårhanterligt ur markförsvårssynpunkt. Problemen möts genom en såväl kvalitativ som kvantitativ ökning av markförsvårresurserna inom basbataljonens ram. Viktigare objekt och förbandsenheter skall ges bevaknings- och försvårresurser. Dessutom skapas särskilda enheter med resurser för anfall mot angripare som uppträder i mindre förband. Förbanden ges stor rörlighet och förses med modern spanings- och övervakningsutrustning.

Organisation

och ledning. – Den beskrivna spridningen av verksamheten inom basen kommer att ställa nya krav på organisation och ledning. Hårtill kommer den ökade spridningen mellan baserna, som bl a innebär att fler baser än tidigare knyts samman i det område basbataljonen verkar inom. Förband ur basbataljonen skall således kunna arbeta över en jämfört med i dag betydligt större yta utan att gällande operativa och taktiska krav eftersätts.

Den nya basbataljonsorganisationen, "basbat org 85", har bl a att hålla sig inom vissa personella ramar. Basernas varierande grad av utbyggnad och variation i storlek mellan de områden inom vilka bataljonen arbetar motiverar en till varje bas "skräddarsydd" basorganisation om angivna personella resurser skall utnyttjas på bästa sätt. Bland annat krav på enkelhet i fredsmässig hantering och krigsmässig reorganisation av förbanden talar dock emot dessa önskemål. Kravet på uthållighet bestämmer härutöver en viss minsta organisation. Resultatet blir en i stort enhetlig stomme av grundförband som ingår i samtliga basbataljoner. Beroende på respektive bas uppgifter, utbyggnad och betydelse tillförs sedan tilläggsförband av erforderligt slag och i tillräcklig omfattning. Organisationstypen tillämpas redan i nuvarande bassystem, där dock tilläggsförbanden är relativt få bl a som följd av basernas i stort enhetliga utbyggnad.

● Sammanfattningsvis kan om bas-

bataljonernas organisation sägas, att antalet basbataljoner minskar något jämfört med i dag. Vid de större, mest utbyggda baserna grupperas basbataljoner som är större och kvalitativt bättre än dagens basbataljon. Vid de mindre baserna grupperas basbataljoner av ungefär dagens storlek. Kvalitativt är emellertid även dessa nya bataljoner bättre. Undantagsvis, vid enstaka baser där uthålligheten kan efter sättas, organiseras bataljoner med små såväl personella som materiella resurser.

Ledning av verksamhet över de stora ytor som i "Bas 90" blir aktuella ställer stora krav på lägesuppföljning och samband. Med de datorbaserade, terminalorienterade uppföljningssystem som för närvarande arbetas fram inom försvarsmakten – och där bassystemet i vissa ingår som en viktig komponent – kan goda förutsättningar skapas för en aktuell lägesuppföljning. Störresistenta sambandssystem med möjlighet till talkryptering på vissa förbindelser lägger grunden för snabba order och orienteringar. Geom att såväl uppföljnings- som sambandssystemen bl a slutar i den fortifikatoriskt skyddade bascentralen, ges basbataljonschefen och hans närmaste medarbetare bästa möjliga förutsättningar att samlat leda bataljonens mer långsiktiga verksamhet.

”Utan BAS

– ingen JAS”. – Det nu påbörjade införandet av Flygbassystem 90 kommer att fortgå under relativt långt lid och i en till de ekonomiska förutsättningarna anpassad takt. Genom att många av de ingående åtgärderna kan vidtas fristående, erhålls viss flexibilitet i införandet. De flesta åtgärderna innebär även inom nuvarande bassystems ram betydande förbättringar.

Den beskrivning av "Bas 90" som här lämnats grundas i de flesta fall på långt framskriden handläggning. I vissa fall återstår dock visst arbete och här grundas beskrivningen främst på basstudien resultat.

Bas 90:s utbyggnad ger i framtiden rika möjligheter till variation i taktiken vid såväl flyg- som basförbanden. Flexibiliteten och anpassningen till våra förhållanden gör att man åter kan tala om *en svensk profil*. Traditionen från bl a flygsystemen förs härmed vidare. Behovet av ett väl fungerande bassystem även för framtida flygsystem får anses vara väl dokumenterat. ■

Foto: Bertil Ericson

Den nya klargöringsorganisationen

☆☆ I CFV:s ställningstagande efter de genomförda studierna av flygbassystemets framtida utformning prioriterades vissa åtgärder. En av dessa var införandet av en ny klargöringsorganisation för flygslagen jakt, medeltung attack och spaning. Åtgärden var angelägen inte minst mot bakgrund av det utsatta läge klargöringsförbanden alltid haft och som ytterligare accentuerats av den vapentekniska utvecklingen i omvärlden. Dessutom kunde den nya klargöringsorganisationen fungera med god verkan redan inom nuvarande bassystems ram i avvaktan på Bas 90:s fortfikatoriska utbyggnad. Utöver ett bättre skydd för klargöringspersonal och -materiel gav de nya klargöringsenheternas större rörlighet tidigt ökade möjligheter till utnyttjande av alternativa klargöringsplatser såväl inom en bas som mellan baser. ☆☆☆

Funktionsprinciper. – Den nya klargöringsorganisationen är utformad mot bakgrund av ett i framtiden fullt utbyggt flygbassystem 90. Med klargöringsverksamheten spridd över stora ytor, med stora av-

stånd mellan klargöringsplatser, med begränsad tillgång på klargöringsutrustningar och med ständig växling mellan klargöringsplatser – är en klargöringsorganisation med stor rörlighet nödvändig. Rörligheten krävs också för

att erhålla det bättre skydd som en från primärmålen undandragen gruppering av klargöringsförband erbjuder.

Klargöringsorganisationen innehåller funktioner för:

- Klargöring.
- Beredskapshållning och snabbtäckning.
- Ammunitionshantering.
- Drivmedelsdistribution.
- Reparationer inom klargöringens ram.
- Ledning.

Samtliga funktioner utom ledningsfunktionen utgörs av rörliga enheter.

I klargöringsorganisationen förekommer ingen organisatorisk skiftindelning. Bemanningen inom ledningsfunktionerna är dock sådan att verksamheten kan bedrivas under längre ▶

tid. De rörliga enheternas förläggning i nära anslutning till arbetsplatsen gör, att även kortare upphåll i verksamheten kan utnyttjas för vila samtidigt som beredskapen snabbt åter kan höjas.

Förläggning sker således genom respektive förbands försorg i fältförläggning. Vid klargöringsenheterna sker förläggning vid enhetens uppehållsplats (upl), som utöver förläggningsplats även omfattar ett område för klargöring av ammunition (am-plats). Upl är placerat undandraget från andra verksamheter i skogsklädd terräng som ger erforderligt skyll. Upl är klargöringsförbandens med utrustning normala verksamhetsplats då klargöring av flygplan ej pågår.

● ● Klargöring av ammunition ingår i klargöringsförbandens verksamhet och sker således i anslutning till dessas upl. Genom den tillbakadragna grupperingen minskas sårbarheten för såväl personal som för dyrbar ammunition, samtidigt som röjande förberedelser vid klargöringsplats kan minimeras.

Distribution av drivmedel till klargöringsplats sker med drivmedelsfordon, som ersätter tidigare system med fält-rörledningar och rulltankar. Såväl frestdida miljövårdsaspekter som krigsmässiga krav på bättre uthållighet tillgodoses härmed.

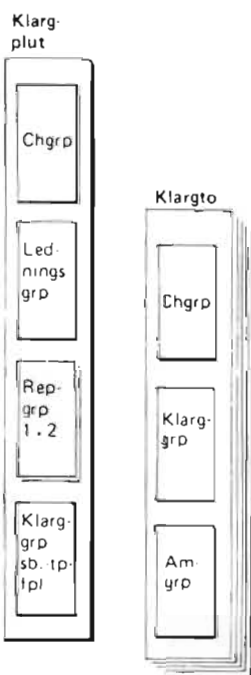
Ledningen svarar för planering och beordrande av såväl den mer långsiktiga som den minutaktuella verksamheten inom klargöringsorganisationen. Den minutaktuella ledningen sker integrerat med ledning av flygverksamheten vid basen och utövas från kommandocentralen (kc).

Organisation och uppgifter. – Klargöringsorganisationen ingår med sina förbandsenheter – klargöringspluton och klargöringstropp – i basbataljonens stationskompani. I varje stationskompani ingår en klargör-

Klargöringsplats för AJ 37...

ringspluton. Antalet klargöringstroppar varierar med antalet baserade operativa flygplan. Klargöringstropparna underställs chefen klargöringsplutonen.

I klargöringsplutonen ingående chefsgrupp leder och samordnar klargöringsplutonen och underställda klargöringstroppars verksamhet – utövar förbandsledning. Ledningsgruppen leder klargöringstjänsten mot bakgrund av bl a order om förestående verksamhet, taktiskt utnyttjande av klargöringsplatser samt skador på basen. Reparationsgrupperna utför enklare åtgärder på flygplan som kan utföras under pågående klargöring, t ex hjul- eller bromsbyte. Verksamheten är flygplan-typbunden. Klargöringsgrupp sambands- och transportflygplan utför enstaka klargöring av sambandsflygplan och biträder vid klargöring av transportflygplan och helikoptrar.

Klargöringstroppens chefsgrupp leder och samordnar verksamheten inom förbandets ram samt svarar för ordermottagning och -delgivning, förläggning och utspisning. Klargöringsgruppen – som består av en klargörings- och en beredskapsdel – klargör,

"AttackViggen" klargörs.

Klargöringskärra.

gårdsvagn används för bogsering av klargöringskärra och ammunitionskärra, för transport av klargöringsgruppens personal samt för enklare rangering av flygplan.

- Flygplan tankas med hjälp av drivmedelsfordon.
- Varje klargöringstropp förläggs i fältförläggning, vilket bl a kräver tält, förplägnadsutrustning och hygienmateriel.

För att möjliggöra verksamhet med fredsorganisationens resurser vid en beredskapshöjning och för att erhålla korta mobiliseringstider är huvuddelen av fordonen stamfordon.

... "AttackViggen" enl flygbassystem 90.

snabbtankar och håller flygplan i beredskap. Verksamheten är i princip flygplantypbunden, men begränsade åtgärder bör kunna utföras på alla aktuella flygplantyper. Ammunitionsgruppen svarar för klargöring och transport av ammunition.

Utrustning. – Den nya klargöringsorganisationen tillvarar i stor utsträckning den utrustning som tidigare organisation lämnade i arv. Härutöver anskaffas framförallt sådan materiel och utrustning som krävs för att möjliggöra förbandens rörlighet. Detta innebär bl a att:

- Klargöringsutrustning förvaras och transporteras i klargöringskärra.
- Klargjord ammunition transporteras i ammunitionskärra till klargöringsplats för flygplan.
- Dragbil av typ terränggående herr-

KLARGÖRINGSTROPPENS FORDON

Lätt bogserbil med klargkärra

Hjultraktor med kraftvagn

Bogserbil 959 med kraftvagn

Personbil

Lastbil m. containerf. Tank 14 m³

Pugg

Rulltank

Lastbil 10-14 ton

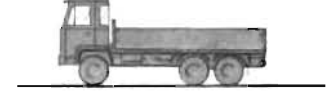
Dragbil med amkärra

Dragbil med amkärra

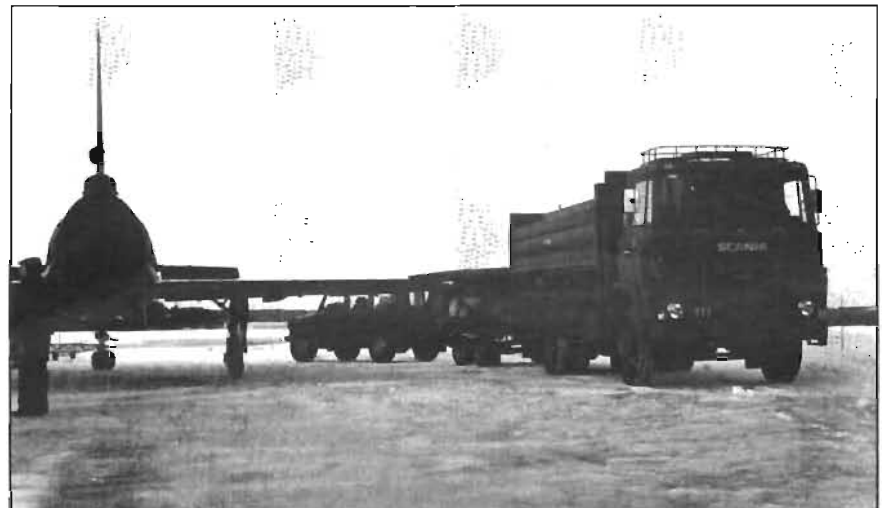
Lastbil 10-14 ton

Hjullastare

Klargöringsplats Jakt.

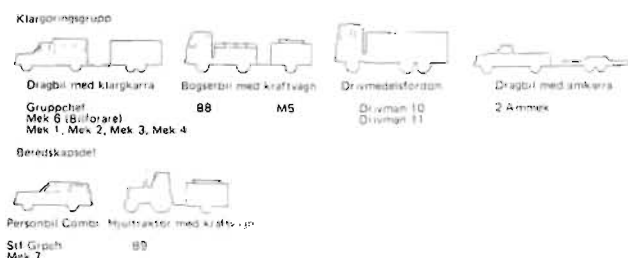
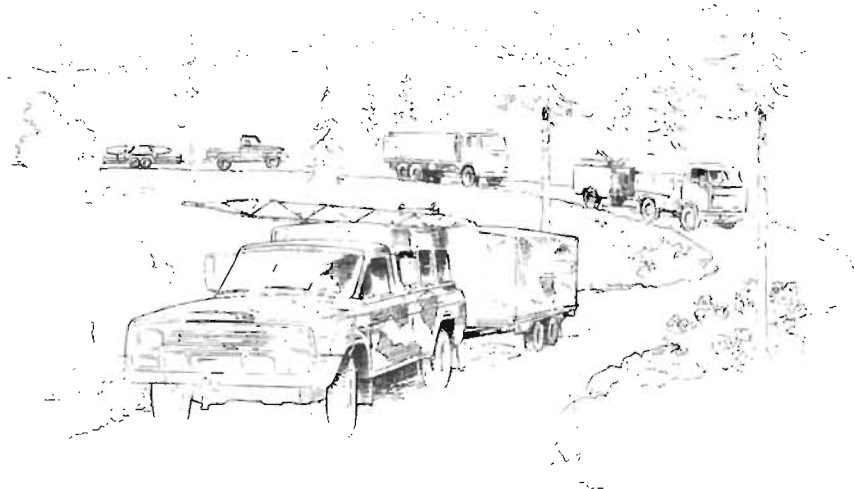
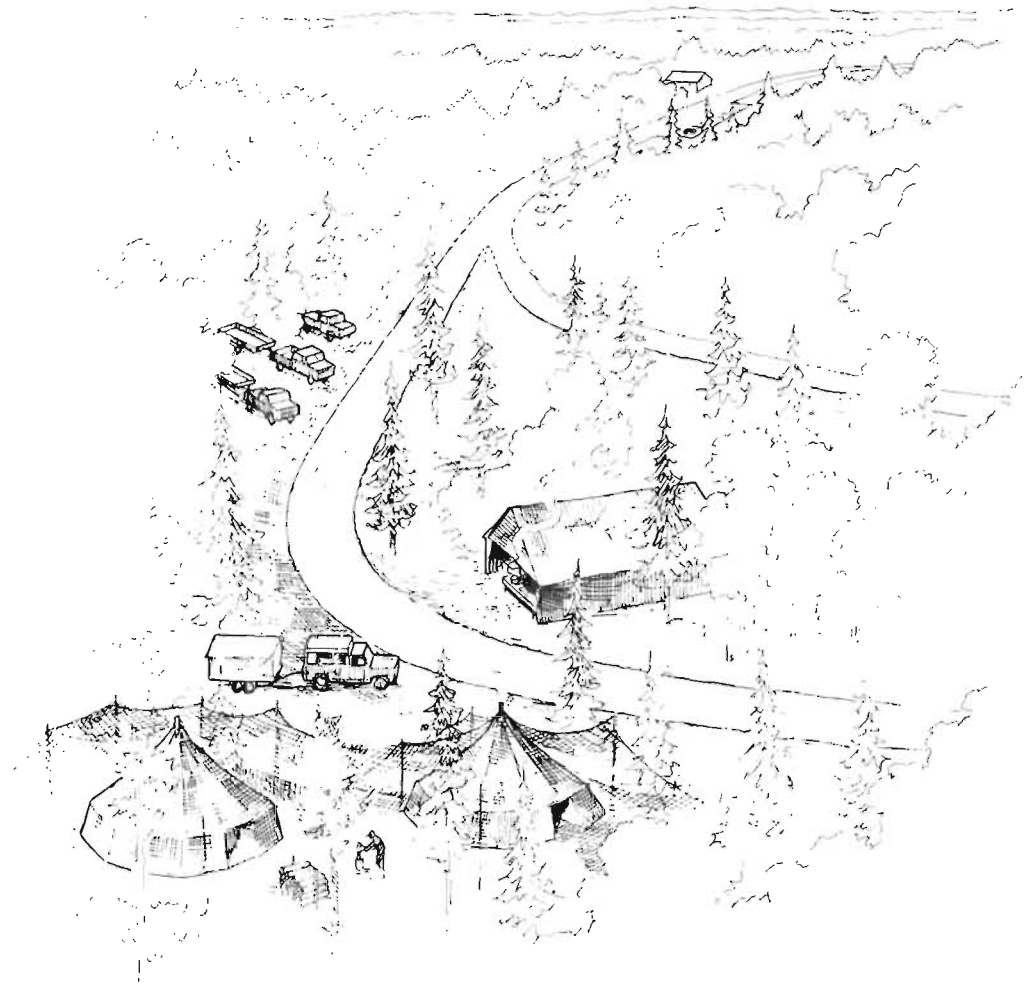
V

Verksamhet vid klargöringstropp. – Den huvudsakliga verksamheten vid klargöringstropp utgörs av klargöring, beredskapshållning och snabbtankning samt klargöring och transporter av ammunition. På en klargöringstropp ställs följande alternativa krav:

- Klargöra ett flygplan och hålla ett i beredskap.
- Ta emot två flygplan och därvid klargöra det ena och påbörja klargöring av det andra.
- Hålla två flygplan i beredskap.
- Snabbtanka ett flygplan och hålla ett i beredskap.

Kraven är i princip inte flygplantyp- eller flygslagsbundna.

Verksamheten vid en klargöringstropp i samband med klargöring kan generellt sett beskrivas enligt följande. – Genom tidigare order har aktuellt lastalternativ klargjorts och lastats. Normalt rymmer en ammunitionskärra en flygplanlast. Dock kräver vissa alternativ två kärror. Fordonen är uppställda inom klargöringstroppens upl och är klara för omedelbar avfärd. Klargöringsgruppens personal uppehåller sig i anslutning till fordonen.

- Order om klargöring av flygplan meddelas av klargöringsledaren som är den i ledningsgruppen i klargöringspluton som svarar för den minuttaktiska ledningen av klargöringsverksamheten. Ordern kan innebära omedelbar avgång eller avgång vid en viss tidpunkt.

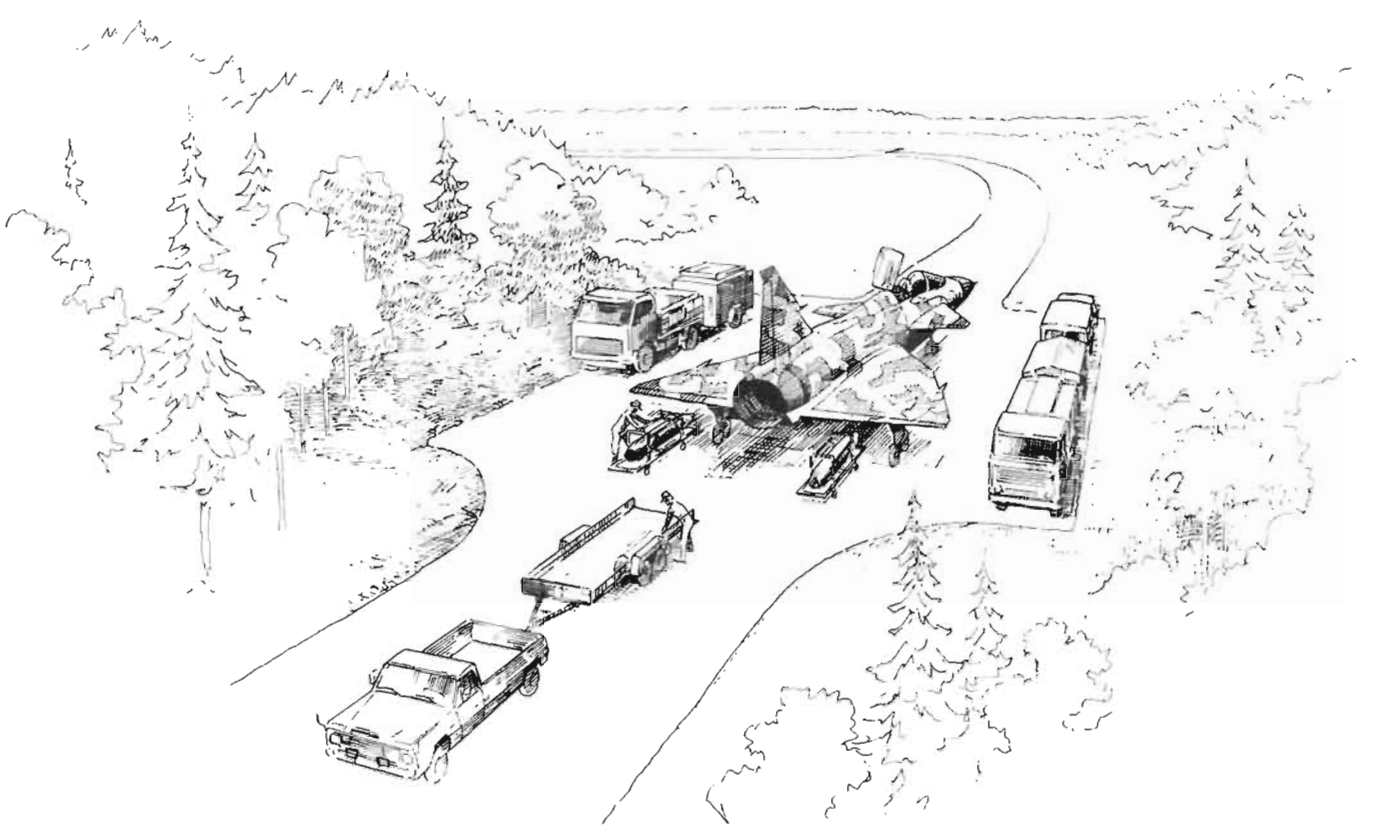
◀ Klargöringstroppens förflyttning sker direkt till avsedd klargöringsplats eller till beredskapsplats i närheten av klargöringsplatsen. Det senare förfarandet tillämpas om stora krav ställs på klargöringsgruppen att komma fram till klargöringsplatsen i omedelbar anslutning till flygplanets ankomst och avståndet mellan klargöringstroppens upl och klargöringsplatsen är stort. På klargöringsplatsen ställs fordonen upp så att klargöring omedelbart kan påbörjas då flygplanet anländer. **(Sid 11, överst.)**

När flygplanet är klargjort återgår klargöringsgruppen till upl eller direkt till annan klargöringsplats. För erforderlig beredskapshållning av flygplanet svarar klargöringstroppens beredskapsdel, som anländer strax före klargöringens slut. **(Sid 11, mitten.)**

När flygplanet kör ut återställer beredskapsdelen klargöringsplatsen och återgår därefter till upl eller om så beordrats till annan klargöringsplats. ■

Major Bo Hofvander, MHS

Utan BAS Ingen JAS

Nedan: I ofred är det nödvändigt att även transport- och sambandsflygplan ges ett gott skyl.

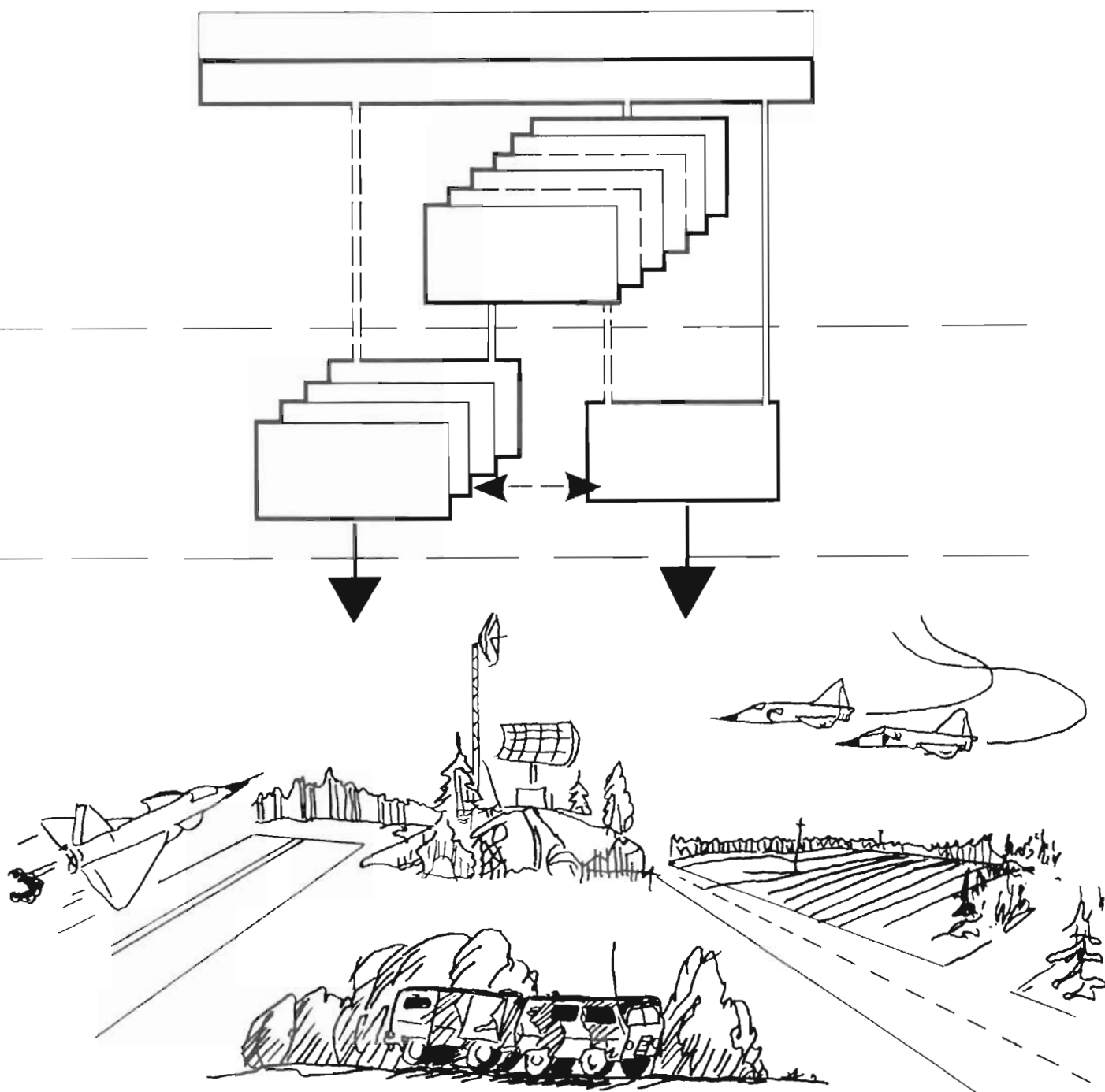
Foto: Bertil Ericson

☆☆ Under den gångna vintern har undertecknad haft chefens för flygstaben uppdrag att inför fortsatta utredningar vid flyg- och försvarsstaben belysa vissa frågor som rör ledning av våra flygstridskrafter i krig. Rapporten lämnades i slutet av juni. Arbetet har varit oerhört intressant och berikande såväl för mig personligen som för mina medarbetare – CFS/ADB och från AR-Bolaget. Tyvärr är ämnesområdet sådant att rapporten måste förses med den röda stämpeln. Detta till trots och med de begränsningar det innebär vill jag förmedla något av vårt arbete till FLYGVapenNYTT:s läsare. ☆☆☆

Arbetet – eller låt oss kalla det studien – berör ledningsorganisation, verksamhet i den och informationssystem till stöd för verksamheten. Vi har döpt studien till "Effektiv ledning av våra flygstridskrafter".

Efter faktainsamling förra hösten och ett startseminarium – av "brain-

Effektiv ledning av våra flygstridskrafter

storming"-karaktär – fick vi snart en ny syn på systemutvecklingen inför det framförliggande 80-talet.

Har inte vi som sysslar med ADB och informationssystem varit inställda på ett någotsånär samtidigt införande av de viktigaste systemen i den totala ledningsstrukturen under 80-talets första hälft? Nu blir det i stället en ganska stor spridning över hela decenniet, där till och med vissa av stödsystemen kan komma i drift före de "egentliga ledningssystemen".

Och så stabernas krigsorganisation. Är det inte så, att verksamhet och organisation allmänt sett ansetts som mer eller mindre stabila? Har inte den strängt hierarkiska strukturen och indelningen i sektioner och avdelningar i en milostab till exempel ansetts som en helig ko? Nu är stora förändringar på gång på central och regional nivå sedan bl a organisationsmodeller från näringslivet introducerats i ett par försvarsstabsstudier. (Jag har ännu i minnet det envisa motstånd som mötte oss i projektet KOS/Sektor bara för några år sedan, när vi ville tillämpa en funktionsinriktad organisationsmodell under projektarbetet. Och då gällde det enbart en studieteknik inte ett organisationsförslag.)

Inom Flygvapnet har vi nyligen genomfört indelningen i "storsektorer". Detta kan tyckas tala emot vad som nyss sades om organisationens stabilitet. Men förändringarna är reellt sett inte så stora i de nya sektorstaberna. Man har tillfört ett antal avdelningar från de tidigare flygstridsledarstaberna. Avdelningar som redan funnits i respektive "berg" har bytt "husse" och infogats i den gamla sektorstabens traditionella hierarki. De "nya" sektorstaberna har på detta sätt i princip fått samma organisation som ett par av de "gamla" redan haft.

För flygstridskrafternas centrala ledning har krav från CFV:s sida rörande bättre överblick för insats hittills inte kunnat omsättas i några konstruktiva lösningar.

Läget nu 1981 karakteriseras, om man ser till den totala ledningsstrukturen, av en bristande balans mellan organisations- och informationssystemutveckling. Det pågår för närvarande organisationsförändringar i den totala ledningsstruktur på alla fyra nivåerna, om man räknar in även flygbasernas nya ledningsorganisation. Samtidigt utvecklas ett antal informationssystem för både operativ ledning och ledning av stridsverksamheten. I

det senare begreppet innesluts inte bara taktisk ledning (vad är det?) utan även företagsledning, stridsledning och förbandsledning. Men dessa informationssystem utvecklas relaterade till den verksamhet och den organisation som nu gäller.

Systemen – det gäller även stödsystemen – utvecklas individuellt, styrt av försvarsstabens, CFV:s och FMV:s personella och ekonomiska resurser. – Denna bristande balans är inte något säreget för försvaret.

Att en organisations utformning påverkas av möjligheterna att förse den med information är lika välkänt som att informationssystem skall utvecklas med hänsyn till de krav verksamheten och därmed organisationen ställer.

Lika välkänt torde vara att organisations- och systemutveckling skall bedrivas samtidigt och med ömsesidig påverkan för att en funktion skall få en optimal balans mellan organisatorisk och systemmässig uppbyggnad. Båda kräver att man först klargör vilken verksamhet som skall bedrivas var och därmed att ledningsstrukturen fastställs.

Utvecklingen bedrevs också under hela 60-talet på detta sätt, såväl inom det privata näringslivet som inom den offentliga sektorn. En successiv förändring i det praktiska utvecklingsarbetet har ägt rum i båda dessa sektorer under 70-talet utan att riktigheten i samtidig utveckling ifrågasatts. Skälen härtill är många. Samtidig utveckling ställer stora krav på mottaglighet för förändringar och är ofta mycket tids- och resurskrävande. Den tekniska utvecklingen har lockat med "vinster" främst på ADB-systemsidan som bedöms möjliga att nå utan att ändra organisationen. Delar av dessa vinster har kunnat uppnås utan någon egentlig systemutveckling. Vinsten har helt enkelt kunnat göras genom "automatisering" av ett i bruk varande system. Stor komplexitet i den totala verksamheten har försvårat tillfredsställande överblick och möjlighet till simultana ändringar utan att äventyra hela verksamheten.

Resultatet av denna bristande utvecklingssamordning har ofta blivit att systemen presterar mer, tillförlitligare, bättre sammanställd och snabbare tillgänglig information än organisationen kan tillgodogöra sig eller att organisationens beslutskapacitet är väsentligt högre än vad som kan utnyttjas m h t brister i informationen.

I båda fallen uppstår stora svårigheter att få en intäkt/nytta av utvecklingen som motsvarar investerings- och driftkostnaderna.

Pendeln är nu på väg att svänga tillbaka. I allt fler utvecklings-/förändringsprojekt sker återigen en samtidig och samordnad genomgång av organisation och system baserad på en genomförd verksamhetsanalys. Ordet system får i detta fall stå för såväl arbetsmetoder och rutiner som för ADB-baserade styr- och informationssystem.

● Några av skälen till att samtidig och samordnad utveckling åter är på väg att bli det normala är dels dyrköpta erfarenheter beroende på bristande hänsyn till att det ömsesidiga beroendet, dels att i komplexa funktioner en sådan "plattform" skapats att den fortsatta samordnade utvecklingen blivit överblickbar och därvid möjlig att kontrollera. Plattformen har skapats genom att delar av en komplex verksamhet förändrats – tex organisation av materialflödet, automatiserade rutiner för redovisning, lagerstyrningssystem, system/rutiner för försäljningsstatistik. Detta har ofta skett i icke samordnad form och därmed kanske inte utvecklingsmässigt varit helt optimalt. Den komplexa verksamheten har dock nu blivit mer överblickbar och en samordnad och samtidig genomgång av system och organisation är möjlig.

Vi hävdar i vår studie, att vi har utomordentliga möjligheter att via en sådan plattform i mitten på 80-talet nå fram till ett effektivt ledningssystem för våra flygstridskrafter i början på 90-talet. Den tekniska utvecklingen gör det möjligt att i detta ledningssystem skapa ett – låt oss kalla det informationsstöd:

- Som av alla användare **uppfattas** som **ett** system;
- Som tar in data i systemet **en** gång;
- Som vid denna inrapportering endast använder **en** typ av hjälpmedel per rapportör (och helst också per organisationsenhet);
- Som **endast** ger tillgång till nivåanpassad information;
- Som vid användning av systemet endast använder **en** typ av hjälpmedel och alltid samma procedur.

Till förslaget hur vi skall göra för att nå dithän återkommer jag i en senare artikel. ■

Överste Gerdt Stangenberg

effektiviserar krigsförbanden

Inför FVRF:s förestående 20-årsjubileum finner jag anledning att uttrycka min syn på riksförbundet och dess verksamhet.

Under många år av riksförbundets 20-åriga tillvaro har jag personligen kunnat följa dess utveckling. Jag har genom åren med tillfredsställelse konstaterat en ständig medlems-tillväxt och breddad utbildningsverksamhet.

Flygvapnet, liksom försvarsmakten i övrigt, har tvingats till olika besparingsåtgärder - bl a nedskärning av utbildningstiden för värnpliktig personal. Vår grundutbildning liksom repetitionsutbildningen tillgodoser endast de minimikrav som måste ställas för att åstadkomma dugliga krigsförband. Frivillig utbildning av värnpliktigt befäl och meniga liksom av övriga frivilligt försvarsengagerade spelar därför en mycket viktig roll. Kompletterings- och befordringsutbildning ökar personalens användbarhet och förmåga att lösa sina uppgifter. Den av FVRF bedrivna frivilliga utbildningen av värnpliktiga bidrar därför verksamt till att upprätthålla och höja effektiviteten hos Flygvapnets krigsförband. FVRF:s möjligheter att också engagera ungdomar i sin verksamhet gagnar Flygvapnets rekrytering och ger många ungdomar tillfälle till en meningsfylld fritidsaktivitet.

För att våra flyg-, bas- och strilsystem ska kunna fungera, fordras välutbildade och ansvarskännande människor i alla funktioner. Våra vapensystems effektivitet är i hög grad beroende av de människor som betjänar dem i luften och på marken. Jag måste därför ställa höga krav på kunnande hos Flygvapnets personal. I den funktionskedja där våra vapensystem ingår måste alla länkar hålla för de påfrestningar de kan komma att utsättas för i krig, om vi fullt ut skall kunna utnyttja flygstridskrafterna. Varje enskild länk har därför sin stora - ibland avgörande - betydelse. Luftbevakaren i sitt torn, piloten i sitt flygplan, kartmarkören vid sin "raka", vaktsojdaten med sitt vapen, målobservatören vid sitt PPI - exemplen kan mångfaldigas - alla utgör de viktiga länkar i det totala systemet.

Med den minskade fredsorganisation som indragning av flottiljadministrationer har medfört följer ett ökat behov av värnpliktigt befäl. Nya och flera befattningar för värnpliktigt befäl upp till plutonchefs nivå tillskapas därför efterhand. Därmed följer också ett ökat behov av frivillig befälsutbildning. Förutsättningar finns sålunda för en ytterligare breddning av FVRF:s verksamhet i framtiden.

Riksförbundets karaktär av folkrörelse ökar Flygvapnets och försvarsmaktens förankring i samhället. Riksförbundets verksamhet ökar vidare samhörigheten mellan flottiljerna och vår krigsplacerade personal. FVRF bidrar aktivt till en vidgad försvarsupplysning. Den verksamheten skapar också stärkt försvarsvilja. Dessa förhållanden ökar trovärdigheten i våra försvarsansträngningar och därmed respekten för vårt flygvapen.

Jag uttrycker min stora uppskattning för alla arbetsinsatser från enskilda medlemmar inom FVRF och i riksförbundets ledning. Goda initiativ och helhjärtat engagemang har genom de 20 åren riksförbundet verkat möjliggjort denna positiva utveckling. Med tillfredsställelse kan jag konstatera att vi nu har ett stadgat, väl etablerat och riksomfattande befälsutbildningsförbund för Flygvapnets personal.

Jag önskar FVRF all framgång när riksförbundet nu fortsätter sin betydelsefulla frivilligverksamhet på sitt tredje decennium. ■

J. Bealby

**Anförande av försvars-
minister TORSTEN
GUSTAFSSON vid
Skandinaviska lotta-
konferensen den 9
september 1981.**

"Nära 700.000 människor är verksamma i de frivilliga försvarsorganisationerna. Under det senaste året har flera av organisationerna kunnat öka såväl medlemsantal som utbildningsvolym. Hemvärnet, t ex, har i dag fler medlemmar än man hade under andra världskriget. Aldrig förr har frivilligorganisationerna samlat så många människor som i dag.

Detta tar jag som ett bevis på *folkförsvarstankens breda förankring* i vårt

land. Frivilligorganisationerna fungerar som demokratiskt uppbyggda folkrörelser, där medlemmarna själva beslutar om sin verksamhet. Denna imponerande folkrörelse kommer alltför ofta i skymundan i försvarsdebatten.

Nu står vi inför att fatta stora och viktiga beslut om det svenska försvarets framtid. Dessa beslut skall tas i ett ekonomiskt klimat som inte är det bästa. Sparsamhet och åtstramning måste gälla också försvarets verksamhet. I denna situation blir det folkliga engagemanget i frivilligorganisationerna än viktigare.

Geografiskt har vi att försvara en yta som motsvarar Västtyskland, Schweiz, Österrike, Holland och Belgien. Men vi är bara 8,5 miljoner människor som befolkar denna yta jämfört med de 100 miljoner som bor på motsvarande område på kontinenten. För att klara upp-

Det verkliga folkförsvaret

giften att försvara vårt vidsträckta och gleset befolkade land måste hela folkets väpnade styrkor användas. *Hela samhället måste omfattas av totalförsvaret.* Hela folket måste i orostid kunna mobiliseras. I detta totala folkförsvar är och förblir de frivilliga försvarsorganisationerna ett ovärderligt inslag. De människor som offerar semester och annan fritid för att utbilda sig till olika uppgifter inom totalförsvaret är värda beundran och respekt." ■

Uppsala möte - FVRF:s vagga

Någon gång i början av 1962 hade dåvarande CFV (generallöjtnant Lage Thurberg) och jag ett samtal i något försvarsärende. Han nämnde då att han hade vissa planer beträffande Sveriges Luftbevakningsförbund (SLBF) och i det sammanhanget även beträffande min person.

Efter någon tid blev jag uppsökt av frivilliginspektören i Flygvapnet, Hugo Svenow, som berättade vad som var i görningen. Generalmajoren Karl Silfverberg hade med sin mångåriga erfarenhet av organisationsarbetet inom Flygvapnet blivit alltmera kritisk mot utvecklingen inom Luftbevakningsförbundet. Han ansåg att en ändring av hela frivilligorganisationens uppbyggnad och målsättning var nödvändig.

Så kom det historiska "Uppsala möte" till stånd, där hela frågan skulle knäckas. Principbeslut om Luftbevakningsförbundets upphörande och skapandet av ett Flygvapenförbundets Riksförbund (FVRF) kunde fattas.

● ● Den första ordinarie förbundsstämman i FVRF hölls på hösten 1962. Men redan på sommaren hade några av oss flugit ner till F12 och gjort det första besöket på kursgården i Köpingsvik.

Att jag blev tillfrågad om jag ville åtaga mig förbundsordförandeskapet,

kände jag som en stor heder. Jag tvekade inte att svara ja. Och det har jag sannerligen inte haft anledning att ångra!

Alltsedan jag i slutet av 40-talet börjat syssla med försvarsfrågor i Kanslihuset, hade jag känt ett stort intresse och engagemang för Flygvapnets utveckling. Att få verka inom förbundsledningen i FVRF - och därigenom kunna på frivilligsidan medverka i arbetet på Flygvapnets fortsatta utveckling - kände jag som en mycket stimulerande uppgift.

Under de 20 år som förflutit har jag känt en väldig arbetsglädje och trivsel i FVRF och en tacksamhet över att på det här sättet fortfarande kunna vara "med i gänget". Jag kan med gott samvete säga att det har nästan bara varit ljusa och glada minnen från dessa 20 år.

● ● Förbundsstämmorna och konferenserna var väl de första åren litet blygsamma; man var inte så talför. Men där har det sannerligen blivit ändring med åren. Stämmorna och konferenserna är i hög grad livliga och aktiva tillställningar med ett utomordentligt gott kamratskap och en härlig "FVRF-anda".

De 20 årens sommarmöten, då styrelsen gör besök på olika kursgårdar och då man kommer i direkt kontakt med elever och lärare i det frivilliga ut-

bildningsarbetet, framstår nog som en höjdpunkt i arbetet som förbundsordförande. Man får då tillfälle till ett par dygns sammanhängande kamratlig samvaro, där arbete och fritidsnöjen varvas på ett väldigt stimulerande sätt. Under årens lopp har vi besökt Köpingsvik, Källviken, Gottskär, Falsterbo m fl kursgårdar upprepade gånger.

● ● Vi har under den gångna 20-årsperioden kunnat glädja oss åt en exceptionellt stark expansion av vårt förbund och av vår verksamhet. Vad som burit fram förbundet så starkt är de många enskilda medlemmarnas entusiastiska och hängivna arbete för förbundets sak. Många ansikten har passerat revy under årens lopp, många har varit med länge och är ännu i fullt "swing". Men många nya ansikten kommer till. Nya generationer, som smittas av FVRF-entusiasmen, kommer fortlöpande in i vår organisation. De nya generationerna skall ta över efter hand och föra förbundet vidare i arbetet som Flygvapnets frivilligorganisation.

Efter 20 framgångsrika år för FVRF ser vi mot framtiden med stark tillförsikt.

Olle Karlaby ■

Luftbevakningen har en vårdkase i sitt vapen. Den skall minna om vikingatidens bevaknings- och rapportorganisation. Vi minns även dacketidens "Rid i natt" och kan följa utvecklingen fram till vår tid.

Från ryck i snöret till Opus

När flyget under första världskriget blev vapenbärare föddes också flygvarnarna. Det var vanligt fotfolk som agerade luftposter och larmade när flyg kom i sikte. Även neutrala Sverige insåg nödvändigheten av organiserad luftbevakning. Landet indelades i luftbevakningsområden (Lbo) med var sin central (lc) för luftförsvaret och tillhörande rapportorgan (ls), bl a utefter gräns och kust. Inget flyg skulle här varken få komma in eller ut utan att upptäckas.

En utbyggd luftbevakningsorganisation prövades 1923 vid en stor övning i göteborgstrakten. Fram till 1939 skapades en organisation som på pappret var klar för kontroll av lufrummet. Vid krigsutbrottet i september 1939 organiserades luftbevakning (lbev) av hela vårt land. Värnpliktiga inkallades till alla ls och handplockades - liksom lottor - till lc. I Göteborg fanns en provisorisk lc två trappor ned i televerkets källare. Ls kunde se ut hur som helst. En plankan mellan två grenar i ett träd blev ibland poststället. I Kovikshamn stod ls-posten på taket till ett gammalt båthus, vars enda rum blev både kök, tvätt- och sovrum ... för åtta man.

Där satt också telefonposten. När ls-posten upptäckte flyg, ryckte han i ett snöre, som gick till telepostens lillfingrar. Ls-chefen skulle jämlikt sin instruktion först avgöra om rapport skulle avges. Därefter dikterades denna för teleposten. Denne skrev ner och ringde in med "luftförsvarssamtal", vilket med 2-4 telefonisters hjälp bröt alla andra samtal och kopplades till signalstationen i lc. Där skrevs rapporten ut och hamnade till slut hos lc-expeditionschefen efter knappt fem minuter.

●● Största delen av den år 1939 inkallade lbev-personalen hade ingen utbildning för sin tjänst. Den snabbutbildades vid en ls-skola i Kungälv. Där utbildades under beredskapstiden flera tusen frivilliga - både män, kvinnor och skolungdom, som enligt annonserna "tog sin semester och gick med i lbev".

Lc utbildade sin egen personal. De bästa gossarna befälsutbildades efter landstormsmodell; dvs i en förening, som anordnade fritidskurser. För detta ändamål bildades 1940 en kamratklubb (KKlcG), som efter diverse lokalt motstånd år 1942 med namnet Göteborgs Lbevförening anslöts till centralförbundet för frivillig befälsutbildning (CFB). Då hade genom föreningens försorg redan utbildats ett 20-tal lc-officerare och lika många uoff/ubef. Att det inte blev några större militärer av dessa snabbutbildade befäl kan lätt förstås. Sin tjänst i berg eller torn skötte de emellertid till full belåtenhet. Där fanns en anda och vilja som var beundransvärd.

●● En lbev-bataljonchef lyder i luftbevakningshänseende direkt under militärbefälhavaren (MB) stod det i 1939 års luftförsvarsreglemente. Men i andra hänseenden under försvarsområdesbefälhavaren (fobef). Som truppregringsmyndighet hade t ex lcG i tur och ordning A9G, Lv1, Fo32, I17, Lv6 och Fo32 fram till 1948, då Flygvapnet övertog ansvaret för lbev. Ända fram till 1955 svarade dock fo för marktjänsten. Dessa dubbla lydnadsvägar var helt förvirrande och skapade efterhand alltmer självständiga chefer ... speciellt i lc, som bara ville ta order från högkvarteret.

I Göteborg flyttade vi in i landets modernaste lc, i ett bergrum 100 m från stadens viktigaste anfallsområde. Det var dock inte bättre än att "taket" störtade in, innan man var färdig med sprängningen. Televerket bidrog med bättre ledningar, t ex med automatisk uppkoppling av alla rapportledningar från våra kust-ls. Många nya idéer kläcktes: I början av maj 1945 öppnade vi inför den väntade invasionen i Norge en kombinerad lvc/luc i Strömstad med direkta rapport- och or-ledningar samt förenklat rapportspråk. Och i lcG provades en lgc-karta med en lampa för varje ls, som tändes när ls lyfte på luren. Det var början till **Opus**, men det

skulle gå 20 år innan den geniala idén förverkligades.

●● Göteborgs Lbev-förenings historia (från starten 1940 fram till 1955) återspeglar säkerligen verksamheten i många av de 20 lbev-föreningar, som då ännu existerade men med reducerad aktivitet som en följd av krigströttheten jämte Flygvapnets långt utdragna modernisering av lbev. Den må även förklara den förvåning och miss-tänksamhet, med vilken vi på våren 1956 fick erfaras: 1) Att vi icke hade något berättigande som lbev-förening; 2) Att tre herrar i Stockholm sedan ett halvår regerade i ett lbev-förbund, som redan anslutits till CFB; 3) Att vi beordrades ansluta den inkompetensförklarade lbev-föreningen till detta förbund utan stadgar eller angiven målsättning samt 4) Att vi fr o m 56-07-01 inte längre skulle tillhöra befälsutbildningsförbundet (Bfb).

Sveriges luftbevakningsförbund (SLBF) hade (tyckte vi) börjat i galen ända. Men CFV och CFB hade sanktionerat förbundet, och vi tackade ja när dessa myndigheter kallade till konstituerande stämma den 6 maj 1956. Lokalt stannade vi kvar i Bfb och fortsatte i gamla, aktiva fotspår. SLBF:s saga blev varken lång eller särskilt framgångsrik. Vi hälsade därför **1962** med tillfredsställelse och stora förhoppningar en ny riksorganisation. Flygvapenföreningarnas Riksförbund (FVRF). Den delen av historien får andra skildra.

● Om jag till sist skulle våga mig på att karaktärisera vår svenske luftbevakare så får det bli, att hon/han väl motsvarar 1769 års soldatinstruktion: "Soldater bör vara oförskräckte, trogne, nyktre och litet högfärdige, då äro de hedrade"...

Boo Almgren,
Göta FVf

Ett förbund på stark frammarsch som vårt inger förhoppningar för framtiden liksom åtskilliga glädjeämnen i nuet. Den som är stadd i positiv utveckling har förväntningar och framtidstro. Förväntningar utgör dock inte en tillräcklig drivfjäder för att föra en utveckling vidare i önskvärda och nödvändiga banor. Dagens FVRF har bland medlemmar och funktionärer många goda krafter, som är beredda att vidareutveckla vårt riksförbund till en allt viktigare länk bland Sveriges frivilliga försvarsorganisationer.

Nutid för framtid

Dagens FVRF – med dess 27 flygvapenföreningar fördelade över hela landet – är i hög grad ett aktivt och levande försvarsförbund. På senaste fyra åren har medlemsantalet ökat från 6000 till 9000. Detta vittnar bl a om att intresset för försvarsfrågor i allmänhet och frivillig försvarsutbildning i synnerhet är stort.

Därtill är det uppenbart att våra flygvapenföreningar verkligen har något att erbjuda intresserade människor ute i vårt land. Flera tusen värnpliktiga - befäl och meniga - ställer årligen upp för frivillig utbildning. Många därutöver deltar aktivt i föreningsliv och känner stark motivation för och intresse av närmare kontakt med vårt försvar.

Inte minst visar ungdomar ett stort intresse för frivillig utbildning inom FVRF - ett intresse som vida överstiger våra resurser och möjligheter att fullt ut ta vara på. I en orolig värld känns det tryggt att notera detta aktiva intresse för svenskt försvar och vår säkerhetspolitik. En bild som massmedierna tyvärr inte alltför ofta uppmärksammar.

●● Vad som i ett växande förbund ständigt inger farhågor och huvudbry är ekonomin. FVRF har - liksom frivillig försvarsverksamhet i övrigt - fått hög prioritet och rimlig resurstilldelning. Svårigheterna för statsmakterna är naturligtvis stora att inom en stram ekonomisk ram kunna tillmötesgå ökade resurskrav. För FVRF:s styrelse har inte minst ekonomiska resurser till ökande frivillig kompletterings- och befodringsutbildning för värnpliktiga i kombination med allt större skaror ungdomar i vår krets blivit något av våra huvudfrågor under senare år. Varje krona i vårt statsbidrag måste utnyttjas till en

effekthöjande försvarsutbildning. Genom ett gott samarbete mellan våra föreningar, Flygvapnets flottiljer och FVRF:s styrelse har vi trots relativt begränsade medelstillskott genom olika rationaliseringar årligen kunnat väsentligt öka vår utbildningsverksamhet.

Stöd från myndigheterna - centralt och lokalt - är både nu och i framtiden en livsviktig förutsättning för att uppnå ett gott resultat. Inte minst är *flygflottiljernas stöd till och samarbete med* våra föreningar den grund på vilken vi måste bygga vår verksamhet. Det är därför glädjande notera att statsmakterna beaktat detta i nyligen översedd flottiljorganisation. Med för frivilligt försvarsarbete införstådda och engagerade chefer och myndighetsföreträdare borde vi nu kunna också se framtiden an med tillförsikt.

●● FVRF har sitt ursprung i dåvarande Sveriges Luftbevakningsförbund. Därmed var också naturligen aktiviteterna i början knutna till vår luftbevakning. I dag har vår frivilliga försvarsutbildning därutöver betydande inslag också inom andra tjänstegrenar.

Inför framtiden finns många skäl till en vidgad frivillig försvarsutbildning och ökad kontakt mellan försvarsmakten och samhället i övrigt. FVRF:s roll också för framtiden är därvid ganska uppenbar. Inte minst kommer utvecklingen av bastjänsten (se sid 4-11) inom Flygvapnet att kräva många och kunniga värnpliktiga. Ökad rörlighet och väsentligt större geografisk utspridning kräver vidgade kunskaper och färdigheter inom bl a skydd och bevakning, transporter och sambands-tjänst. I kombination med hög beredskap, som bl a nödvändiggör basför-

stärkningsutbildning, öppnar vårt nya bassystem således möjligheter för frivilliga utbildningsinsatser.

Med minskning av fredsorganisationen följer ett reducerat antal aktivt befäl för en i stort sett oförändrad krigsorganisation. Detta ställer allt högre krav på bl a vårt värnpliktiga befäl. En vidgad befodrings- och kompletteringsutbildning är därför av stor betydelse för framtiden.

Ett ökat medlemsantal förankrar vårt försvar hos allt flera människor, som med kunskap och insikt kan verka för och ha en sakligt grundad mening om vår säkerhetspolitik. Förbättrad utbildning - inte minst resurser för utökad central utbildning genom tillgång till flera kursgårdar - kan bidra till ökad kvalitet och användbarhet hos våra värnpliktiga, både befäl och meniga.

●● När nu Flygvapnet sedan ett par år också anställer kvinnliga yrkesbefäl, är det naturligt att på sikt även kunna ta emot flickor i vår verksamhet. Många anställda befäl inom Flygvapnet har fått sin första kontakt med försvaret genom FVRF:s ungdomsverksamhet. Rekruteringen till försvarsmakten genom frivillig försvarsverksamhet för ungdomar bör inte underskattas i framtiden.

Även om vi alla skulle önska att våra försvarsåtgärder kunde minskas för framtiden, är vi sannolikt inom överblickbar tid hänvisade att acceptera dagens realiteter i en orolig värld. Det är då av största betydelse för oss inom den frivilliga försvarssektorn att statsmakterna inser värdet av alla sådana insatser!

Sven Kamsén

42 år som instruktör för frivilligpersonal

Folke Martinsson har i flera år varit skolchef på Köpingsvsk. För kursdeltagarna är han en välkänd och uppskattad profil. Han har varit yrkesmlitär sedan 1936. För tolv år sedan lämnade han Infanteriet och blev frivilligofficer inom Flygvapnet; först på F12 1969-78, sedan på F17 1978-81. Totalt har Martinsson som instruktör tjänat den frivilliga personalen i 42 år.

Varför bedriver man frivillig utbildning? Är det något fel på den obligatoriska värnpliktsjämböringen? Ett allmänt svar är att vi har kort utbildningstid i vårt land och att planerade krigsförbandsövningar ibland måst inställas av ekonomiska skäl.

Vår försvarsmakt tillförs självklart bättre värnpliktiga befäl genom denna extra utbildning. Vikten av god kvalitet på denna kategori av befäl är lättförståelig, eftersom över 90 procent av krigsplacerat befäl kommer från värnpliktsleden.

Chefen för flygvapnet anordnar huvuddelen av den centrala FVRF-utbildningen på Köpingsviks kursgård. Viktigast bedöms befodringsutbildningen inom samma kompetensnivå vara - dvs furiren utbildas till överfurir, sergeanten till fanjunkare osv. Befålet erhåller högre grad efter genomgångna kurser men inte högre krigsbefattning. Resultatet bör emellertid bli en bättre gruppchef med en överfurir som bas osv. Lämpliga meniga soldater befälsutbildas också, om behov föreligger. Särskilt lämpliga överfurirer genomgår utbildning till sergeanter och fanjunkare allt efter krigsorganisationens behov.

•• Varje år tar Köpingsviks kursgård emot elever för frivillig omskolning. Dessa krigsplaceras sedan i befattningar där brister finns. Jämfört med många andra länder har Sverige kort utbildningstid. Detta innebär att vi endast hinner lära soldaterna det viktigaste för att godtagbart kunna klara av sina befattningar. Många brister uppstår i de värnpliktigas allmänna utbildning. Här tar den frivillig befälsutbildningen över och förmedlar erforderliga kompletterande kunskaper. Som exempel kan nämnas utbildning i sjukvårdstjänst. I krig måste soldaten kunna "laga" smärre skador både på sig själv och på kamraterna i förbandet. På Köpingsvik finns en rad kompletteringskurser årligen.

Hur uppfattas de frivilliga eleverna av instruktörer och övrig fast anställd personal? - Som mångårig skolchef och som instruktör för frivillig personal sedan 1939 vågar jag ha en bestämd

mening om dessa människor. Överlag är det personer med en mycket stor ansvarskänsla, som med glatt mod offerar både tid och pengar för att kunna sköta sitt krigsförband på bästa sätt. Deltagarna kommer från alla samhällsklasser och representerar samtliga våra demokratiska partier. Det är lätt att förstå vad en sådan sammansättning av människor betyder för försvarsmaktens förankring i samhället och för upprätthållandet av försvarsviljan.

Familjemedlemmar får i allmänhet följa med kursdeltagaren och får mat och husrum till självkostnadspris. Det är ju bra att familjens övriga medlemmar får se vad husets fader har för sig när han går på FVRF-kurs. En hel del försvarsupplysning får de också. Och - inte minst betydelsefullt - de får känna gemenskapen i den för försvarsmakten och samhället så värdefulla **folkrörelsen** - den frivilliga befälsutbildningsrörelsen. ■

Folke Martinsson

Utbildningsaktiviteter vid Köpingsvik

När Flygvapenföreningarnas riksförbund/FVRF bildades 1962 hade intresset för frivillig utbildning av värnpliktig personal vid Flygvapnet på allvar väckts. Utbildningen omfattade vid denna tid huvudsakligen luftbevakningstjänst. Efterhand har verksamheten vidgats till att omfatta även andra tjänstegrenar. Dagens frivilligutbildning i FVRF:s regi har som målsättning att öka den krigsplacerade personalens kunskap och förmåga i krigsbefattning, att tillföra krigsorganisationen utbildad personal i befattningar där grundutbildningen av värnpliktig personal inte täcker behovet samt att upprätthålla ett levande och aktivt försvarsintresse bland Flygvapnets värnpliktiga personal.

FVRF:s vpl-utbildning - en sektor som ökar

FVRF är ett befälsutbildningsförbund för Flygvapnets värnpliktiga personal. Genom ett väl etablerat ömsesidigt samarbete med Riksförbundet Sveriges lottakårer (SLK) ges också flyglottor tillfälle till kompletterande utbildning vid FVRF:s kurser - företrädesvis vid lokal utbildning. Därigenom bidrar förbundets verksamhet till att skapa god samhörighetskänsla mellan krigsförbandens personal av olika kategorier och den egna flottiljen.

Den frivilliga utbildningen av värnpliktig personal omfattar kompletteringsutbildning, omskolningsutbildning och befodringsutbildning.

●● **Kompletteringsutbildningen** genomförs företrädesvis som lokala kvälls- eller veckoslutskurser. Den är inriktad på tjänstegrens- och krigsbefattningsansknuten utbildning inom verksamhetsområden, där krigsfunktionens krav är höga och där brister i utbildningen bedöms föreligga. Kompletteringsutbildningen ges en klar inriktning på utbildningsbehovet vid de enskilda krigsförbanden. Därutöver kan den också omfatta vapentjänst, skytte och andra allmänmilitära ämnen samt försvarsupplysning.

●● Den frivilliga **Omskolningsutbildningen** genomförs företrädesvis i luftbevakningstjänst. Genom åren har några tusental värnpliktiga genomgått frivillig utbildning till luftbevakare. Dessa har krigsplacerats i närheten av hemorten och därmed verksamt bidragit till att luftbevakningskompanierna kunnat hållas fylla med lokalt rekryterad personal - en faktor av väsentlig

betydelse för luftbevakningens mobiliseringsberedskap.

●● Den frivilliga **Befodringsutbildningen** ger möjligheter för värnpliktig personal med intresse och fallenhet för befälsuppgifter att genomgå utbildning till furir, överfurir, sergeant eller fanjunkare. I samband med övergången till ny befälsordning (NBO) kommer också möjligheter att öppnas för frivillig utbildning till värnpliktig fänrik.

De värnpliktiga befäl som utbildat sig genom frivillig befodringsutbildning upprätthåller i stor utsträckning kontakten med sin krigsuppgift, sitt krigsförband och sin flottilj. De utgör en värdefull tillgång som instruktörer vid krigsförbandsövningar och frivillig utbildning och ger ökad stadga åt krigsorganisationen.

Den frivilliga befodringsutbildningen har hitintills svarat för det totala behovet av instruktionsassistenter vid luftbevakningskompanierna och gemensamt med lottautbildningen svarat för behovet av Ls-chefer. Befodringsutbildning bedrivs också i mindre skala i vaktjänst och sporttjänst samt i mycket begränsad omfattning i expedition-, sjukvårds- och sambandstjänst.

●● I takt med att Flygvapnets fredsorganisation minskar, ökar behovet av värnpliktigt befäl i krigsorganisationen. Därmed följer ett växande behov av frivillig befodringsutbildning som komplement till grundutbildningen av värnpliktigt befäl. Övergången till Bas 90-systemet (se sid 4-11) och till ett flexibla stridslednings- och luftbevakningssystem öppnar också nya verk-

samhetsfält för den frivilliga befälsutbildningen i FVRF-regi.

FVRF bedriver också *ungdomsverksamhet*. Målsättningen för denna verksamhet är (utöver en allmänt ungdomsvårdande uppgift) att ge orientering om totalförsvaret som samhällsfunktion, att förbereda kommande värnpliktstjänstgöring, att informera om möjligheterna till fast anställning vid Flygvapnet samt att väcka intresse för att efter fullgjord grundutbildning som värnpliktig delta i frivillig befälsutbildning. Ungdom i åldern 15-20 år äger tillträde till utbildningen. Intresset är stort, men rekryteringen måste tyvärr begränsas - och det av ekonomiska skäl.

Utöver allmänt orienterande utbildning får ungdomarna grundläggande utbildning i luftbevakningstjänst. De utgör därigenom en extra personalresurs vid fredsövningar med den optiska luftbevakningen.

Ungdomsutbildningen ger också god utdelning i rekryteringen av fast anställd personal.

●● FVRF:s utbildningsverksamhet är under

ständig utveckling såväl volymmässigt som till innehållet. Det intresse för frivillig utbildning för sin krigsuppgift som Flygvapnets värnpliktiga personal visar och ungdomars aktiva engagemang i ungdomsverksamheten är tillgångar vi i Flygvapnet bör slå vakt om!

Kjell Helmersson ■

Vad tycker landets flottiljchefer om FVRF:arnas insatser? Och vad anser medlemmarna själva om sin organisation? Kan något förbättras, eller är allt bra som det är? För att klarlägga detta ställde FLYGvapenNYTT några närgångna frågor till fyra flottiljchefer och lika många medlemmar.

Sex närgångna frågor för 24 raka svar

MEDLEMMARNA

- 1) Kan du spontant nämna några positiva intryck och erfarenheter från din tid i FVRF?
- 2) Har du några kritiska synpunkter mot något i FVRF? Hur vill du i så fall förändra detta för att nå en förbättring?
- 3) Har du haft någon användning för den utbildning du fått vid FVRF:s kurser?

Raymond Winje. **Sekr i Skaraborgs FVf.**

- 1) Trivs med föreningsformen. Ger vänner över hela landet. Fin familje- gemenskap. Gick in i FVRF 1970 när jag ställdes inför "hotet" att överföras till Armén. Första centrala kursen (på Öland) gav hela familjen mersmak.
- 2) Tycker frivilligdetaljen jagar medlemmarna med "piska och pistol" under själva beföringsgången. När denna avslutats verkar medlemmarna inte vara lika intressanta "objekt"? Vålutbildad personal, som "tagits fram" på kurser bekostade med statliga medel, bör kunna användas på ett lite mer effektivt sätt.
- 3) I ungdomsutbildningen (ett 100-tal vid F6) har jag 100-procentig användning av kunskaperna. Även i tjänsten, som insats vid en KFO, känns det skönt att behärska ämnet. ■

Överste Börje Björkholm, **F1/Västerås**

- 1) Beredskapen ökar när man får in motiverad personal med goda kunskaper och förståelse för våra krav i krigsorganisationen. Från övningar har vi

FLOTTILJCHEFERNA

- 1) Vad betyder frivilligörelsen för kvalitén på krigsförbanden och för beredskapen?
- 2) Vilken nytta har din flottilj av FVRF-utbildad personal? Kan utbildningen förändras för att utöka deras användningsområde?
- 3) Har flygvapenföreningarna någon betydelse för kontakterna mellan flottilj och allmänhet?

god erfarenhet av att personalen kan ställa upp snabbt och ofta har väldigt god lokalkännedom.

2) Nyttan framgår av svaret på fråga 1. Vad gäller utbildning har vi från F1:s sida inte haft resurser att öka kursutbudet för att få fram mera frivillig personal. Jag tror det finns flera områden, där vi tillsammans kunde åstadkomma en förbättring.

3) Flygvapenföreningarna är en viktig bit när det gäller att skapa kontakter med allmänheten och sprida kännedom om Flygvapnet. Ungdomsverksamheten ser jag som en värdefull rekryteringsväg. Föreningarnas goda kontakter med massmedierna är också viktig. ■

Tore Bertilsson. **Sekr i Hälsinge-Dala FVf.**

1) Den fantastiskt fina andan, vars like jag inte funnit vare sig inom idrotten eller politiken. (Tore är f d maratonlöpare på elitnivå. Blev medlem 1971.) Intresset är så stort, att jag nu arbetar på en avhandling (16.000 sidor, klar 1984) om frivilliga försvaret i Sverige och utomlands. Det blir kadettskola 1982 för att bli vpl fänrik.

2) Den försvarsvänliga inställningen hos medlemmarna måste tas tillvara bättre. Efterlyser bättre samarbetsformer mellan fast anställda och frivilliga. Nödvändigt förbättra villkoren för frivilliga om inte konkurrensen om de duktiga, engagerade, människorna skall förloras.

3) Tycker den centrala utbildningen är ypperlig. Har haft stor nytta av den i arbetet som instruktör på olika områden. ■

Overste Rolf Gustafsson,
F4/Ostersund

- 1) Frivillighet innebär engagemang, vilket i sin tur återspeglas i bra kvalitet på såväl instruktörs- som elevnivå. Vid mobilisering behöver flygförbanden komma igång snabbt. Det är viktigt för beredskapen att det finns välutbildad, lokalrekryterad personal, som med kort varsel kan bemanna sina platser.
- 2) Nyttan är stor, framförallt på baser och inom luftbevakningen. Det är viktigt att det finns tillräckligt med sådan personal att tillgå. Jag tror att utvecklingen av vår basfilosofi (sid 4–11) kräver ännu större behov av frivilligt utbildad personal.
- 3) Normalt är det svårt att nå ut med information, men genom kontakten med flygvapenföreningarna har vi funnit en väg att föra ut försvarskunskaper till det civila samhället. Kontakterna med FVRF-ungdom är av samma orsak mycket värdefull. ■

Overste Gunnar Hovgard,
F6/Karlsborg

1) Flygvapnet är beroende av krigsförband som kan mobiliseras mycket snabbt. I det sammanhanget är frivilligorganisationerna av stor betydelse. Utbildningen till mer kvalificerade befattningar höjer kvaliteten och ökar beredskapsgraden.

2) Utan frivilliga skulle vi få vakanser i krigsförbanden. Stor nytta inom basorganisation och luftbevakning. Viktigt att utbildningen är effektiv och stimulerande samt anpassas efter flottiljens behov. Ungdomsverksamheten är intressant, inte minst som rekryteringsväg till Flygvapnet.

3) Definitivt! Ett av de bästa sätten att få ut saklig information om försvaret är att sprida den från man till man. FV-föreningen, lika väl som lottorna, bredar kontaktytan mot det civila samhället och förmedlar viktig försvarsupplysning. ■

Bertil Ström, Skånes FVf
Ledamot i FVRF:s styrelse

- 1) Skolades om från vapenmek till transportman. Utbildningen var meningsfull, fick mig att känna betydelsen av min insats i försvaret. Möjligheten att besöka olika kursgårdar har gett familjen vänner över hela landet. Blev medlem 1966.
- 2) Ökande kostnader för familjemedlemmar ute på kursgårdarna kan leda till att familjerna inte har råd att åka med i önskvärd utsträckning. En lösning kan vara enklare standard på kursgårdarna. Det skulle spara pengar utan att försämra trivselen.
- 3) Absolut. Har gjort tre KFÖ som transportchef och varit på lottaskolan på Bunge sex somrar i följd som chef för körcentralen. Civilt är den ett bra komplement till min arbetsledande befattning. ■

Petri Heimros, Styrelseledamot i
Västmanlands FVf.

1) Kamratskapet samt den fina utbildningen i kombination med friluftsliv. Den bästa fritidssysselsättning jag någonsin haft. Började ungdomsutbildning i Västerås för sju år sedan, har därefter gjort 221 dagar frivilligt samt 346 dagar värnplikt. Medlem sedan 1974.

2) Har aldrig upplevt något negativt. De småsaker jag anmärkt på har åtgärdats snabbt utan att försenas av byråkrati och prestige. Gjorde första centrala tvåveckorskursen i somras (Källviken) och tyckte allt var toppen.

3) Civilt är jag väktare vid militära objekt i Stockholm, där jag haft god nytta av utbildningen. Instruktörskurserna på ungdomssidan stärkte självförtroendet, vilket var värdefullt såväl i skolan som i arbetslivet. ■

Overste Eric Spangberg,
F17/Ronneby

1) De frivilliga håller sig ajour med aktuella försvarsfrågor, de är lokalrekryterade, ofta mycket aktiva och ställer upp lojalt på övningar. Engagemanget ger hög kunskapsnivå. Därmed höjs såväl kvaliteten på krigsförbanden som beredskapen.

2) Vill man genomföra en luftförsvarsövning fullt ut är man mycket beroende av frivillig personal. De används redan nu inom ett brett spektrum av flottiljens verksamhet. Om de kan slussas in även på andra områden är jag för närvarande inte bredd att svara på.

3) Föreningarnas medlemmar har en positiv inställning till försvaret. De lär sig mycket och förmedlar sina kunskaper till andra. En utmärkt form av försvarsupplysning! Även i Småland, där Flygvapnet inte är representerat, finns flera föreningar som håller Flygvapnets fana högt. ■

FVRF - ungdom blev Viggen pilot

För Thomas Dellham inleddes vägen mot vingarna redan i 15-årsåldern, då han började som flygpojke i Västerås. Sommaren därpå, 1975, åkte han till Karlsborg på en 3-veckorskurs för flygpojkar, och ytterligare en sommar framåt i tiden hittar vi honom i USA på vad som kallas "International Air Cadet Exchange" IACE, det internationella flygungdomsutbytet.

"60 ungdomar fick åka till Stockholm för uttagning, och jag var en av tio som hade turen att få en USA-biljett. Vi vistades främst på olika baser i Califor-

För några år sedan stod FVRF-pojken Thomas Dellham i is-tornen och rapporterade flygplan till Igo. "Adam sexs - Adam nära - Adam tovs", och så vidare. "Tänk om det varit jag", drömde han när Vigger och Drakar susade förbi. Thomas gick dock från tanke till handling. Han sände in ansökan till Flygvapnet. Och se, han blev en av de lyckliga 14 bland 800 (!) sökande, som handplockades till flygutbildning på Ljungbyhed. "I dag är Thomas 22 år, löjtnant och flyger Ju 37 "Viggen" vid F5/Karlsborg. Pojkdrommen har blivit verklighet.

nien och fick bli studera sådana välkända flygplantyper som F-16, B-1 och B-52. En fantastisk upplevelse", tycker Thomas.

1977 börjande han segelflyga, och hösten samma år sände han sin ansökan till Flygvapnet. Men ända fram till 1978 fortsatte han som FVRF-ungdom.

"Vi var ute en gång i månaden och hade jättekul tillsammans. Lärde oss luftbevakning och - det allra roligaste - fick skjuta en hel del", berättar Thomas.

● Att han ville bli flygare var han på det klara med redan i högstadiet, och hans bakgrund inom frivilligrörelsen var en bra språngbräda in i yrket.

"Uttagningskommissionen lade stor vikt vid motivationen till varför man sökte. Jag hade s a s dokumenterat mitt intresse genom att under flera år ha varit aktiv flygpojke och FVRF-ungdom + tagit segelflygcertifikat", säger Thomas till FV-Nytt:s redaktör.

För den oinvigde kanske det intresserar vad biljetten till Ljungbyhed innebär för Thomas vidkommande:

- Ettårig grundläggande flygförarutbildning (GFU) - omfattande teoretisk flyglära, 45 timmar flygning med prop/SK 61 och 130 med jet/SK 60.
- Ettårig regementsofficerskurs (RK 1) på Krigsskolan/F20 i Uppsala.
- Typinflygning på "Viggen" vid F15/Söderhamn.
- Åter till Uppsala/F20; nu för RK 2.
- Juni -81 till F6 i Karlsborg för grundläggande flygslagsutbildning/GFSU (rb/arak-skjutning, taktisk utbildning etc). Det är den Thomas håller på med nu.

"En otrogig känsla första gången man satte sig i en 37:a. När jag såg alla instrumenten tänkte jag: Det här klarar jag nog aldrig. Men efter övningar i simulator och endast tio flygplass med lärare fick jag flyga ensam. Efter ett halvår hade jag 60 timmar bakom mig..."

"Utbildningen är krävande och fordrar bra fysik och starkt psyke. Ofta är man helt slut när kvällen kommer", berättar Thomas leende.

● Vilket råd ger Du de FVRF-ungdomar, som i likhet med Dig, drömmer om en framtid som flygförare?

"Känner du för yrket, så sök! Men var beredd på att målet är svårt att nå. Dessutom: Man blir militär, vilket innebär en hel del markutbildning vid sidan om flygningen. Du skall kunna ta hand om en trupp och fungera som plutonbefäl."

Rädd någon gång? frågar FV-Nytt.

"Inte rädd, men jag är medveten om riskerna. Jag tror man blir sämre förare om man är rädd under flygpassen. En viktig sak i sammanhanget är att familjen hela tiden har stött mig. Det skulle inte känts bra om de visat sig oroliga och pratat om farorna när vi träffas", avslutar Thomas intervjun och önskar alla unga läsare lycka till med sin Flygvapen-framtid. ■

Även en "FVRF-flygförare" står med fötterna på jorden ...

FOS står för Frivilligorganisationernas Samarbetskommitté, men är även ett samlingsbegrepp för frivilligförsvaret. I frivilligkungörelsen från 1970 är upptaget 22 frivilligorganisationer, vilka tillsammans har ca 600.000 medlemmar. Dessutom finns det frivilligt rekryterade hemvärnet med 107.000 medlemmar. Sammantaget finns således inom frivilligförsvaret ca 700.000 medlemmar. - Detta är en folkrörelse!

Väl betyder och är:

FOS
CFB
FBU
FVRF

Centralförbundet för befälsutbildning (CFB) är huvudorganisation för frivillig befälsutbildning och omfattar FBU-rörelsen samt nio specialförbund. Flygvapenförbundet riksförbund (FVRF) var anslutet till CFB som specialförbund tidigare, men är sedan den 1 juli 1976 med i FBU-rörelsen.

FBU-rörelsen består av: värnpliktiga befälet inom Armén och Kustartilleriet (30 länsvisa FBU-förbund), Sjövärnskårens riksförbund (17 kårer) och FVRF (27 föreningar). Därutöver finns inom FBU: Försvarets Personaltjänstförbund, Totalförsvarets Psykförsvarfsförbund, Totalförsvarets Hälsovårdsförening samt Tolkar och Fältpostbefäl.

Centralförbundet har 122.000 medlemmar, varav ca 45.000 är FBU-are.

●● FVRF:s huvuduppgift är således frivillig befälsutbildning. FVRF har haft en positiv utveckling i vad gäller antal medlemmar, antal utbildningstimmar och verksamhet i övrigt. FVRF genomför i samverkan med Flygvapnet centrala kurser på ett par av de 14 kursgårdar som finns inom FBU-rörelsen. Det finns också möjlighet för FVRF-medlemmar att gå på övriga centrala kurser inom FBU.

Reservofficerarna (t ex ingående i svenska Arméns och Flygvapnets reservofficersförbund) är anslutna till CFB som specialförbund. Reservofficerarna har samma möjligheter att gå centrala kurser som FBU-arna.

Vissa frivilligorganisationer, där personalen utbildats från grunden, sluter

avtal med sina medlemmar. Det gäller t ex Sveriges kvinnliga bilkårer, Lottorna, Blå stjärnorna m fl; tillsammans åtta organisationer.

Uppgiften för samtliga frivilligorganisationer enligt kungörelsen är försvarsupplysning, rekrytering och utbildning.

FVRF - som nu fyller 20 år - har fyllt sin uppgift på ett förtjänstfullt sätt. Förbundet har utvecklats kraftigt under det senaste decenniet och funnit sin form för verksamheten. Samverkan inom CFB är mycket god. FVRF önskas lycka till i fortsättningen samt en fortsatt god utveckling!

Björn Orward

Generalsekreterare i CFB

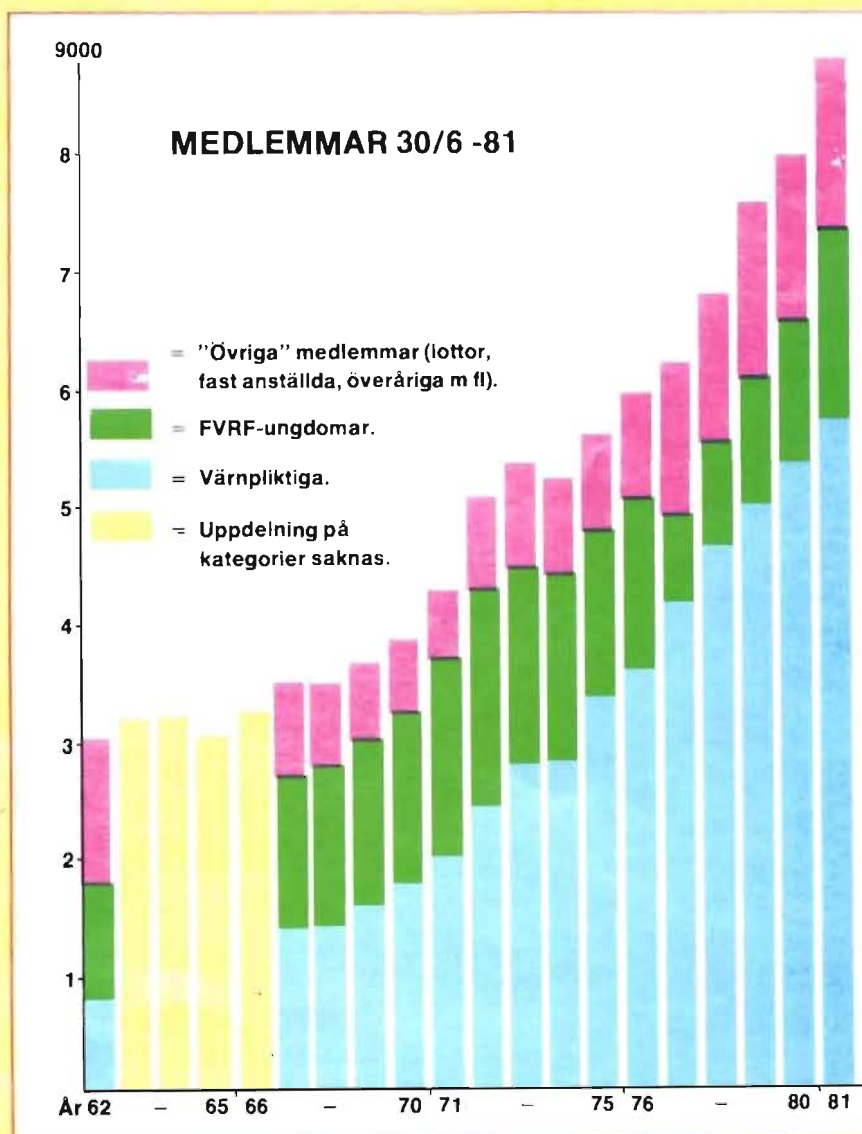

Björn Orward,
generalsekreterare i
Centralförbundet för
befälsutbildning.

Valborg Sunesson,
FVRF:s "all-i-allo",
är kanslieförstora
sedan 1968.

Riksförbundssekreteraren-
FOLKE EJVINSSON kan känna sig nöjd
med utvecklingen inom FVRF, både vad
gäller ökningen av utbildningstimmar och
medlemsantal, som framgår av diagram-
men på väggen - diagrammet t h.

FÖRSVARSMAKTEN
Flygstaben
104 50 Stockholm

Tjänste
Taxe percue
Sverige

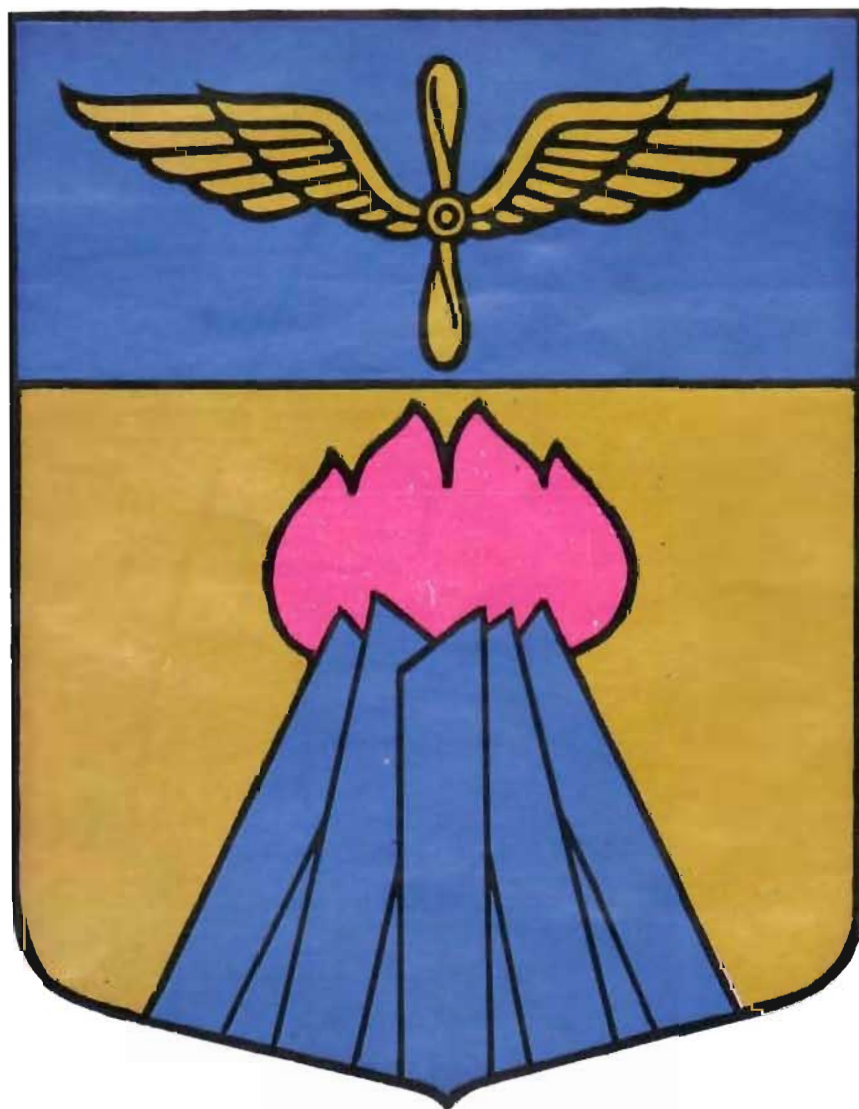
Telub AB
Box 209
732 00 ARBOGA

PREN

SW•ISSN 0015-4792

FVRF

FLYGVAPENFÖRENINGARNAS
RIKSFÖRBUND